

Szerző: U. J.

Cím:

Forrás

Ünnepi toborzás

szemely

1919/1959

9.439

Pestmegyeri
Hil. lap.
1959. III. 6.

Csodálatos nap¹ volt az 1919. április 6-i vasárnap, amelyről az egykorú sajtó így kezdi beszámolóját: „A múltban nem képzelhette el senki a mai vasárnapot, Budapest utcáin: a Vörös Hadsereg toborzó napja volt, zászló alá hívták proletártestvéreiket, zúgó lelkesedés között a toborzók... Nagyszerű és hatalmas erő viszi a proletárt a Vörös Hadsereg felé, amely nem az összetört régi kapitalista rend kapitalista érdekeinek hadserege többé, hanem mindannyiunké, akik dolgozók vagyunk, akik az új rend megerősítését ahítjuk, hogy sziklaszilárd legyen és megdönthetetlen.”

Budapest proletariátusa az ünnepi toborzás napján újból, megdönthetetlen bizonyítékát adta, hogy szívvel-lélekkel és ha kell, fegyverrel a kezében megvédi azt a hatalmat, amelyet a boldog magyar jövőért való lelkesedése, büszke öntudata és ereje kiragadott a tőkés társadalmi rend kezéből. A vöröshadseregnek toboroztak katonákat és ahol a ragyogó tavaszi napsütésben végigvonult a munkásság a Dunától a Városligetig, ahol a hatalmas tömeg végighullámozott, megmutatva félelmetes erjét, mindenütt fellángolt, égett a tudat, hogy a vöröshadsereg minden és mindenki ellen védi a magyar proletariátus hatalmát.

Délután két óra felé kezdett gyülekezni a toborzó menet a budai Lánchíd-főnél. Vörös lobogókkal feldíszített teherautókon jöttek a katonák, civilek, a munkások ezrei a város minden részéből. Cigányzenészek, vörös vallszalagos színinövendékek, színészek, a munkásdalárda, majd zúgó éljenzés közben a vöröshadsereg egy százada. Külön csoportban érkezett a

3
Indulót játszott, majd egy csoport fehérsapkás tengerész követte. Fiatal nők csoportja halad ezután, vörös vallszalaggal és vörös lobogókkal. Majd az 1. nemzetközi ezred első zászlóaljának 3. százada.

Az Oktogon téren a menet megáll. A katonazenekar az Internacionálét játssza. A díszszázad vigyázz-állásban hallgatja végig, a parancsnok pedig sapkájához emelt kézzel áll. Amikor a zenekar elhallgat, a tömeg lelkes éljenzésben tör ki:

— Eljen a proletárdiktatúra!
— Eljen a vöröshadsereg! —
hangzik orkányszerűen

Lelkesen éljenzik a most megalakult Bajor Tanácskörtársaságot is.

A nemzetközi ezred díszszázadát két teherautó követi a tömegben, ezek hozzák a színészeket és a színésznőket, akik a toborzáson részt vesznek. A Körönd Bajor Gizi varázslatos hangjától zeng. Nemcsak a feledhetetlen művész nő hangja, de a toborzók szíve is számmal... Somlyó Zoltán: Bölcsődal-át adja elő.

Ott künn tavaszi lomb fakad,
a nyitott ablakok alatt
új szellő bomladoz a lombban.
Aludj fiacskám, csak aludj

nyugodtan!
Almodj a szív vörös egerő!
Gazdaggá lett rongyos szegényről,
Almodj a fényes napsugárról,
Mely proletár-szívekben lángol.
Almodj szeliden, csendesen.
Meg nem zavarhat semmisen.
Veled vagyunk mindannyian.
Eljött a te idő, fiam.

A vers refrénjét lelkes éljenzéssel és tapsal fogadta a toborzó menet.

Míg a művész nő szavalt, néhány száz lépéssel távolabb a budapesti cigányzenészek egyesített zenekara játszott a Rákóczi indulót. Újra lelkesítő beszéd következett s a tömeg orkányszerű éljenzéssel ünnepelte a toborzó felvonulást.

4
Zsoldos Andor saját szerzeményű dalát adta elő. Beregi Oszkár Szegedi Istvánnak. Indulj fiam című versét. Nagy tetszéssel tolmácsolta Hettyey Aranka Várnai Zseni: Eredj fiam című, megrázóan szép költeményét.

Az áprilisi toborzó ünnep leghatásosabb versét Várad Aranka mondta el. Ez pedig Petőfi Sándor: Föltámadott a tenger... című verse volt...

Föltámadott a tenger,
A népek tengere;
Ijesztve eget, földet,
Szilaj hullámokat vet
Remítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Akkik még nem tudták,
Most megtanulhatják,
Hogyan mulat a nép.

A magyar munkásság történelmi napján felragyogott Ady Endre neve is. A Milleniumi emlékműnél a Martonovics színtársulat egy, verseiből összeállított alkalmi darabot adott elő, amelyet — értesülésünk szerint — Emőd Tamás állított össze.

Végül Szamuely Tibor népbiztos lépett a szószelekre.

A szűnni nem akaró éljenzés csillapultáival Juszius Waldemár az orosz proletárság nevében üdvözölte a magyar proletárságot. A gyűlést Pór Ernő beszéde zárta be.

A zenekar ezután az Internacionálét játszotta el. Hat óra elmúlt már, amikor a toborzó ünnep véget ért. Az Üllői úti sportpályán az osztrák — magyar labdarúgó-mérkőzés is alkalmas keretül szolgált a toborzásra. Itt Bíró Dezső, Horti Emil és Vincze Sándor hívtá fel a proletárságot, hogy lépjenek be a vöröshadseregbe.

V. J.

voroshadsereg orosz csapata, amelyet leírhatatlan lelkesedéssel fogadtak. Szép rendben helyezkedett el a menet, majd fél három felé megindult. Elöl hatalmas vörös lobogó, ezzel a felírással: „*Éljen a szocialista világforradalom!*”

A katonazene, majd egy század vöröskatona, vörös zászlós színinövendékek, színészek autója, leányok, a munkásgárda, egy század vörösgárdista következtek ezután a sorban. A színészek autóiban a neves fővárosi művészek sorában jelen voltak *Bajor Gizi, Beregi Oszkár, Hettyey Aranka, Váradi Aranka, Góthné Kertész Ella, Góth Sándor, Körmendi Kálmán, Fehér Artur* és még sokan mások. Egy-egy művészautóban szavalnak-énekelnek útközben. Így az egyik virágos teherautón: *Zerkovitz Béla* és *Papp János*. A menetben hatalmas plakátok hirdetik: „*Éljen a proletárdiktatúra!*”

A Lánchídon ember ember hátán tolong, még a híd karfái is tömve vannak. Vörös kendőkkel, zászlókkal integetnek a menet felé és lelkes éljenzéssel üdvözlik a katonákat. A katonazenekar és a cigányzenészek a *Marseillaise-t* és más forradalmi dalokat játszanak. A tömeg a vöröshadsereget és a proletárdiktatúrát élteti.

Az *Andrássy* út sarkán már tengerré dagad a munkások menete. A házak ablakaiból itt is vörös zászlók lengenek. Kendőket lobogtatnak, virágokat szórnak a toborzó menetre. Itt is óriási az ünneplés. Az éneklő, hullámozó tömeg az *Opera* előtt megáll.

Leírhatatlan lelkesedéssel éljenzi a tömeg a Forradalmi Kormányzótanács kiküldöttének felszólallását, majd tovább indul az *Oktogon* irányában.

Ott is rengeteg ember szorongott, várván a toborzó menet megérkezését. Itt is zsúfoltak a házak ablakai. Három óra tájban két automobil érkezett az *Oktogon* térre népbiztosokkal. Megéljenezték őket. Amikor ez a két gépkocsi megérkezett, már közeledett a toborzó menet az *Oktogon* felől. Élén két hatalmas zászlórúdra feszített lobogó, amelyen ez a felírás volt: „*Éljen a III. Internacionálé!*” A lobogó után a katonabanda ment, a *Rákóczi*